

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL DE ISTORIE CLUJ-NAPOCA

BIBLIOGRAPHIA
HISTORICA
ROMANIAE

VIII

1989—1994

Coordonator:

GHEORGHE HRISTODOL

EDITURA ACADEMIEI ROMÂNE

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL DE ISTORIE CLUJ-NAPOCA

BIBLIOGRAFIA ISTORICĂ A ROMÂNIEI

VIII

1989—1994

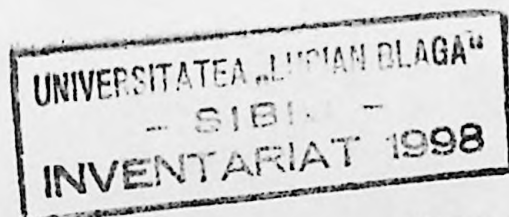
BIBLIOGRAFIE SELECTIVA

AUTORI:

FELICIA HRISTODOL, GHEORGHE HRISTODOL,
STELIAN MÂNDRUȚ, SIMONA NICOARĂ, LUCIA TURC

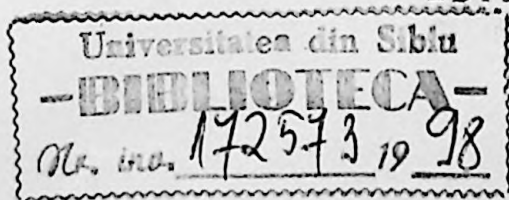
Traducerea în limba franceză: LIGIA MOLNAR

Cu o ADDENDA
de VENERA ACHIM

EDITURA ACADEMIEI ROMÂNE

București, 1996

Sumar

Cuvânt introductiv	5
Avant-propos	9
Lista abrevierilor	13
A. PROBLEME GENERALE	
I. ISTORIOGRAFIA ȘI ACTIVITATEA UNOR ISTORICI ROMÂNI	17
1. Studii privind dezvoltarea istoriografiei românești	17
a. Probleme generale ale istoriei	17
b. Istorie veche	19
c. Istorie medie	20
d. Istorie modernă	21
e. Istorie contemporană.	21
f. Viața științifică, relații externe, sesiuni	22
2. Reflectarea istoriei României în istoriografia universală. Români în context internațional	24
3. Viața, activitatea și concepțiile unor istorici români	26
II. PROBLEME TEORETICE ȘI METODOLOGICE ALE ISTORIEI. RELAȚIA DINTRE ISTORIE ȘI ALTE ȘTIINȚE	43
III. BIBLIOGRAFII. DICȚIONARE. CATALOAGE	45
IV. IZVOARE ISTORICE	47
1. Izvoare documentare și narative	47
a. Izvoare generale	47
b. Istorie veche	48
c. Istorie medie	48
d. Istorie modernă	50
e. Istorie contemporană.	51
2. Memorialistică	51
a. Evul mediu	51
b. Epoca modernă	51
c. Epoca modernă și contemporană	52
d. Epoca contemporană.	53
3. Izvoare epistolare	55
4. Descrieri de călătorie	60
5. Izvoare literare	61
V. ȘTIINȚELE AUXILIARE ALE ISTORIEI	61
1. Studii generale.	61
2. Arhivistică.	62
a. Știința și istoria arhivisticii.	62
b. Îndrumătoare, inventare, cataloage, prezentări de arhivă, fonduri și colecții de documente din România	62
c. Prezentări de fonduri arhivistice din străinătate referitoare la istoria României	63
3. Paleografie	63
4. Terminologie și semantică istorică	63

5. Epigrafie	64
a. Clasică	64
b. Medievală	64
6. Numismatică și medalistică	64
a. Generale	64
b. Antică	65
c. Feudală, modernă și contemporană	67
d. Medalistică	68
7. Sigilografie	69
8. Heraldică	69
9. Genealogie	70
10. Metrologie și cronologie	71
11. Demografie istorică și statistică istorică	71
12. Etnografie și folclor	74
13. Istoria mentalităților, imagologie	80
14. Toponomastică	82
15. Geografie istorică, cartografie, topografie	84
16. Antropologie, osteologie, paleobotanică	85

B. ISTORIA ROMÂNIEI

I. STUDII DE SINTEZĂ ȘI ARTICOLE CE SE REFERĂ LA MAI MULTE EPOCI SAU PROBLEME.	89
1. Generale	89
2. Probleme social-economice	91
3. Aspecte politice	92
4. Istoria bisericii și a religiilor	93
5. Istoria armatei.	95
6. Istoria statului și a dreptului	96
II. ISTORIA STRĂVECHE ȘI VECHE.	97
1. Cercetări și studii generale	97
2. Preistorie, antichitate	100
a. Epoca pietrei	100
Paleolitic și mezolitic	100
Neolitic.	101
b. Perioada de trecere de la neolitic la epoca metalelor	105
c. Epoca metalelor	107
Perioada bronzului.	107
Perioada fierului, Tracii, geto-dacii (sec. VII—II î.e.n.)	109
3. Coloniile grecești de la Marea Neagră (sec. VII î.e.n.—sec. VII e.n.)	112
4. Statul și civilizația geto-dacă (sec. I î.e.n.—I e.n.)	113
5. Perioada romană	117
a. Populația Daciei și Dobrogei romane. Colonizare, romanizare	117
b. Viața social-economică	118
c. Organizarea administrativă și militară.	119
d. Viața cultural-religioasă	121
e. Dacii liberi și alte populații	124
6. Continuitatea autohtonilor și încheierea procesului de formare a poporului român și a limbii sale (sec. IV—VIII).	124
III. ISTORIA MEDIE	
1. Lucrări generale	129
a. Probleme generale	129
b. Situația social-economică	130
c. Viața politică. Relații externe	131
d. Istoria bisericii și a religiei	132
e. Istoria oștirii	135
f. Istoria statului și a instituțiilor juridice	136

2. Evul mediu timpuriu (sec. IX—XIII)	136
3. Societatea feudală (sec. al XIV-lea—mijlocul sec. al XVI-lea)	139
a. Dezvoltarea social-economică. Întărirea relațiilor feudale și rezistența țărănimii	139
b. Situația politică internă	140
c. Lupta țărilor române pentru apărarea independenței	143
d. Politica externă	143
4. Țările române în timpul dominației otomane (mijlocul sec. al XVI-lea—inceputul sec. al XVIII-lea)	144
a. Situația social-economică.	144
b. Viața politică internă	145
c. Domnia lui Mihai Viteazul. Unirea țărilor române	146
d. Politica externă. Lupta pentru independență	148
5. Țările române în timpul dominației habsburgice și a regimului fanariot	149
a. Viața social-economică. Reforme, sociale, fiscale, juridice și administrative	149
b. Situația politică. Mișcări sociale și naționale	150
c. Răscoala condusă de Horea, Cloșca și Crișan	153
d. Situația externă. Războaiele purtate de Imperiul otoman și urmările lor asupra țărilor române	153
IV. ISTORIA MODERNĂ ȘI CONTEMPORANĂ.	
1. Istoria economică și social politică	154
a. Probleme social-politice generale	154
b. Situația social-economică	155
c. Istoria statului și dreptului	156
d. Istoria bisericii	156
e. Istoria militară	157
f. Relații externe	157
2. Biografii ale unor personalități	157
a. Politice și militare	157
b. Personalități eclesiastice	165
V. ISTORIA MODERNĂ	
1. Lucrări generale	167
a. Probleme generale ale evoluției societății moderne	167
b. Dezvoltarea social-economică	168
c. Viața politică. Lupta de emancipare socială și națională	170
d. Istoria bisericii	171
e. Istoria militară	172
f. Relații politice externe	173
g. Istoria statului și dreptului	174
2. Formarea națiunii române. Dezvoltarea conștiinței naționale	174
3. Revoluția condusă de Tudor Vladimirescu	175
4. Țările române între anii 1821—1848	175
a. Dezvoltarea social-economică	175
b. Situația politică internă și externă. Frământări social-politice	176
5. Perioada 1848—1878	176
a. Revoluția de la 1848—1849	176
b. Evoluția Principatelor române între anii 1848—1858	178
c. Unirea Principatelor și domnia lui Al. I. Cuza	179
d. Situația teritoriilor românești de sub dominația străină între anii 1849—1867	181
e. România și teritoriile românești de sub dominația străină între anii 1866—1877	182
1. Dezvoltarea capitalismului	182
2. Viața politică.	182
3. Activitatea diplomatică	182
f. Cucerirea Independenței României (1877—1878)	182

6. România și teritoriile românești de sub dominația străină între anii 1878—1918	183
a. Economia și structura socială	183
b. Problema agrară. Mișcări și răscoale țărănești	184
c. Situația politică	185
d. Luptele de emancipare națională ale românilor	185
e. Politica externă a României	188
f. România în timpul primului război mondial	188
7. Făurirea statului național unitar român — 1918	192
VI. ISTORIA CONTEMPORANĂ	198
1. Studii privind epoca 1918—1994.	198
a. Economia, societatea și regimul politic	198
b. Istoria bisericii	199
c. Istoria militară	200
d. Politica externă	260
2. România între 1918—1938	203
a. Evoluția social-economică (industrie, comerț, finanțe, transporturi)	203
b. Situația agriculturii și a țărănimii. Reforma agrară	204
c. Viața politică	205
3. România între 1938—1941	207
4. România în cel de al doilea război mondial 1941—1945	210
5. Situația social-economică și politică între 1944—1947	217
6. România sub regimul comunist 1948—1989	220
a. Rezistența anticomunistă	220
b. Viața socială și politică	222
c. Economia, etatizarea, colaborarea economică internațională	223
d. Colectivizarea. Agricultură	223
e. Politica externă	224
7. Căderea totalitarismului 22 Decembrie 1989	224
8. Perioada de tranziție 1990—1994	226
VII. ISTORIE LOCALĂ	227
VIII. MINORITĂȚI NAȚIONALE DIN ROMÂNIA	235
IX. ROMÂNII DE PESTE HOTARE	236
1. Românii din Basarabia și Bucovina	236
2. Românii de la Sud de Dunăre	238
3. Românii din alte țări	239
X. ISTORIA CULTURII ȘI CIVILIZAȚIEI DIN EVUL MEDIU PANĂ ÎN ZILELE NOASTRE	239
1. Lucrări generale	239
2. Relații între cultura și știința românească și cultura și știința universală	242
3. Viața, activitatea și concepțiile unor oameni de știință, artă și cultură din România	246
4. Instituții de cultură. Monumente	271
a. Instituții și societăți culturale și științifice	271
b. Monumente istorice. Biserici	275
c. Muzee, case memoriale, locuri istorice, colecții, conservare patrimoniu	279
d. Biblioteci, biblioteconomie	281
5. Istoria învățământului și educației	284
a. Studii generale.	284
b. Istoria gândirii pedagogice. Manuale școlare	285
c. Istoria învățământului elementar și mediu	286
d. Istoria învățământului superior	290
6. Istoria științelor naturii și tehnice	292
7. Istoria medicinei și a organizării sanitare	293
8. Istoria științelor sociale. Istoria și critica unor doctrine și concepții social-economice, politice și filozofice	294

9. Științe filologice	297
a. Istoria limbii	297
b. Istoria literaturii	300
10. Istoria artelor	302
a. Istoria artelor	302
b. Evoluția arhitecturii	305
c. Istoria muzicii	307
d. Istoria teatrului, dramaturgiei și cinematografiei	308
11. Istoria scrisului și a cărții	309
a. Istoria scrisului	309
b. Istoria cărții manuscrise	309
c. Istoria tiparului și a cărții	311
d. Istoria presei	315
1. Probleme generale	315
2. Studii și articole privind publicațiile periodice	317

C. ISTORIA UNIVERSALĂ

I.	PROBLEME TEORETICE ALE DEZVOLTĂRII SOCIAL-POLITICE	321
II.	ISTORIOGRAFIA, MANIFESTĂRI ȘTIINȚIFICE INTERNAȚIONALE	322
III.	LUCRĂRI DE SINTEZĂ	324
IV.	EPOCA VECHIE	326
V.	EPOCA MEDIE	329
VI.	EPOCA MODERNĂ	332
VII.	EPOCA CONTEMPORANĂ	335
	1. Lucrări generale (1918—1994)	335
	2. Perioada interbelică	335
	3. Al doilea război mondial (1939—1945)	337
	4. Perioada postbelică	338
	a. Evoluții social-economice	338
	b. Situația, social-politică	338
	c. Relații și instituții internaționale	340
VIII.	ISTORIA CULTURII	341
	1. Studii de istoria culturii, religiei, artei și științei	341
	2. Personalități ale culturii și științei universale	344
IX.	PERSONALITĂȚI POLITICE, ȘI ECLEZIASTICE	347
	ADDENDA CUPRINZÂND STUDII DESPRE ISTORIA ROMÂNIEI	
	APĂRUTE ÎN STRĂINĂTATE	349
	INDICE DE AUTORI	421